

HERPESVIRUS – av Marianne Holmli (2006)

De siste årene har det i hundmiljøet blitt snakket en del om tomme tisper, små kull og valper som dør de første 14 dager.

Herpesvirus er inntil nå en ting som ikke har vært diskutert i Norge, men for ca 3 år siden var jeg på ett møte med representanter fra Norges Veterinærinstitutt, hvor de holdt foredrag bla om Herpesvirus og hvilke problem dette kunne forårsake, og heldigvis om behandlingen.

Ved en tilfældighet oppdaget jeg at det som i utlandet kalles ”Fading Puppies” og på norsk; «valper som dør de første dager uten noe tilsynelatende grunn», er det samme som herpesvalper.

Dette fant jeg ut jeg måtte sjekke litt nærmere, da det i flere raser er snakket om problemer med å få valper, små kull eller at tisper er sikker på at tisper har tatt seg, men ingen valper. Da jeg startet å undersøke i Norge var det få eller ingen som hadde hørt om det, men etter å ha snakket med en veterinær i Danmark fikk jeg så mye nyttig informasjon, at dette måtte gjøres noe med også i Norge.

Det ble for 2-3 år siden startet med ett forsknings-/samarbeidsprosjekt mellom fire dyreklinikker og Norges Veterinærhøgskole, Veterinærinstituttet og Statens vet medicinska anstalt Uppsala. Disse vil følge opp spesielt døde valper, men også om der det er mistanke om herpesvirus på levende valper.

De klinikker som var med i samarbeidet var Tromsdal Dyreklinikk, Stavanger Smådyrklinikk, Byåsen Dyreklinikk og Poliklinikken Norges Veterinærhøgskole. Disse skulle samle prøver for å påvise antistoffer fra ca. 400 hunder i løpet av 1 år, og ut fra disse resultater fortelle mer om hvor omfattende problemet er. Og resultatet viser, som i våre naboland, at over 80 % av hundene hadde antistoffer av Herpesvirus.

Er det noen som har fått valper som uforklarlig dør, vil jeg oppfordre oppdretter til å levere disse til nærmeste veterinær for obduksjon. Det samme gjelder ift å sjekke tomme tisper eller tisper som mister valpene i løpet av svangerskapet med en blodprøve for å avdekke evt herpesvirus/antistoffer av herpesvirus.

Heldigvis kjenner jeg en veterinær som også er ”hundemann” i tillegg, og han undersøkte også en del, med det resultat at det ble søkt om å importere vaksine til Norge. Denne har vært i produksjon siden 1998 i Frankrike, og er nå og tilgjengelig over hele landet her i Norge.

Eksempel på innrapporteringer er bl.a et kull på Boxer. To forskjellige tisper fra samme kennel, der den ene er tre år og drektig med første kull. Det ble fortatt keisersnitt på 69. dag, tre valper, hvor alle døde ca. 12 dager gamle. Den andre tisper var fem år og hadde hatt kull tidligere. Hun hadde en normal fødsel på 63. dag. Det ble fem valper, alle valper døde ca. 12 dager gamle. Alle valpene ble akutt syke, og døde i løpet av 8-10 timer etter første tegn på sykdom.

Det er også innrapportert på Rottweiler hvor flere valper døde ca. 2 uker gamle. På to kull av Amerikansk Cocker Spaniel døde valpene første leveuke.

Det har kommet inn rapporter fra hele landet både om uforklarlig valpedød, tisper som etter testing viser antistoffer og mange ”tomme” tisper, så det er viktig å ta kontakt med sin

HERPESVIRUS – av Marianne Holmli (2006)

veterinær, og informere om dette, slik at vaksinen blir tilgjengelig ved din klinikk, - selv om jeg jeg regner med at de fleste veterinærer har dette på lager nå.

Personlig tror jeg vi har hatt dette viruset i Norge i mange år, og den offentlige statistikk viser at våre naboland har til dels store problemer; SVERIGE 50% - DANMARK 80% - ENGLAND 88%, FRANKRIKE hadde 80-90 % men har kommet ned på 40 %. Det skulle ikke være noen grunn til at vi i Norge skulle være fri eller? Vi drar på utstilling, parer hunder i utlandet, importerer hunder osv.

Vi kan altså ha viruset på hundene våre uten å vite det, men stressituasjoner kan utløse ett utbrudd på tispene uten at vi som oppdretter merker noe, og på den måten påvirke både antall valper, at det ikke blir valper i det hele tatt, eller at tispene tar seg, men ”kaster” dem midt i svangerskapet. Verst er det jo å få valper, for deretter å miste dem. I noen tilfeller blir hundene sterile og det er jo tragedie.

Symptomer på Herpesvirus og behandling ved utbrudd

Valpene blir urolige, de fleste skriker mye, og de slutter å spise. Dette skjer fra noen timer etter at de er født og opp til 4 uker etter fødsel. De eldste jeg har hørt om var ca 4 uker da symptomene først meldte seg. Det er ingen medisin å gi de dessverre, men viruset trives ikke i varmt miljø, så pass på å ha det varmt i valpebingen.

Hvordan forbygge Herpesvirus?

På tisper

- Unngå smittefarlig kontakt, især i drektigheten
- Godt miljø med lavt stressnivå
- VAKSINE!! Herpesvaksinen er en vaksine som må settes først ca.14 dager etter paring og der etter 14 dager før forventet fødsel. Jeg gir i tillegg alle mine tisper en vaksine ved 1-årsalder.

På valpene

- Varmelampe, da valpene ikke klarer å produsere varme til seg selv
- Sikre tilførsel av råmelk. Melk tisper for råmelk og frys det du ikke trenger der og da. Man vet aldri hvem som kan få bruk for den. I disse digitale tider er det enkelt å offentliggjøre at man har det tilgjengelig.
- Unngå smittefarlig kontakt.

Hvem skal vaksineres?

- Drektige tisper som er/har vært eksponert for herpesvirus
- Drektige tisper i områder med forekomst av viruset
- Drektige tisper som er påvist herpesvirus på.

Disse vaksineres ca 14 dager etter paring og 14 dager før forventet fødsel. (Ved hver drektighet!)

Jeg gir alle mine tisper en vaksine ved 1-årsalder.

NB! Det er ikke aktuelt å bruke vaksine til valper, hannhunder eller tisper som ikke skal brukes i avl.

Hvilken effekt kan man forvente?

- Redusert risiko for tidlig valpedød

HERPESVIRUS – av Marianne Holmli (2006)

- Økt fødselsvekt på valpene
- Så langt viser forskning at det er tendens til økt kullstørrelse

Jeg har de siste årene rådet mange oppdrettere direkte, og gjennom raseklubber, om å følge dette, og tilbakemeldingene er at dette hjelper!!!!

Bivirkninger

- Det kan bli litt hevelse hvor sprøyten blir satt, men det går vanligvis over i løpet av en uke.

Jeg har snakket mye med hundefolk og veterinærer over hele landet og jeg er ikke tvil om at vi har hatt Herpesvirus i Norge en lang stund. Noen oppdrettere har sagt at de kjenner til det, enten har de hatt det selv eller de ha hørt om det, ja faktisk i flere år, og med den informasjon vi har nå, så er det heldigvis hjelp og få.

Har man mistanke om at man har viruset selv i kennelen, eller man vet at det finns i nærområdet så ser jeg ingen grunn til at vi ikke skal vaksinere. Jeg for min egen del har vaksinert alle avlstisper i 3-4 år nå og har ingen problemer.

Er det noen som har spørsmål i forbindelse med Herpesvirus ta gjerne kontakt, jeg sitter med stabler med informasjon fra både Norge og andre land.

Har du noen som har spørsmål i forbindelse med Herpesvirus ta gjerne kontakt, - jeg sitter med stabler av informasjon både fra Norge og andre land.

Til slutt;

I grunnvaksinen til hund vaksineres det mot valpesyke, parvovirus og smittsom leverbetennelse. Tidligere var også kennelhoste med i denne, men den ble en periode tatt bort, for så å bli tatt inn igjen. Grunnen til at det ble tatt bort var at det ikke var anbefalt å grunnvaksinere mer enn hvert 3. år. Men kennelhostevaksinen skal tas **hvert år** om man reiser en del med hund, eller bor i ett område hvor det er utbrudd. Uvitenhet ift dette er kanskje en av grunnene til at det er mye kennelhoste for tiden?

Mitt råd er derfor at du uansett spør veterinæren om det er kennelhoste i grunnvaksinen, og passer på at denne blir gitt hvert år.

For øvrig så er det forskjellige regler i forhold til grunnvaksine, alt etter hvilket land man skal reise til. Sjekk alltid med det land du skal til, for det er land som forlanger «vår» grunnvaksine hvert år.

Marianne Holmli

Tlf. +47 951 81 266

E-post: marianne.holmli@gmail.com

(art. er oppdatert okt. 2013)